

centralafrikanske gletschere er Centralasien i glaciologisk henseende et af de dårligst kendte områder; og i hvert fald i den vestlige verden ved vi nu betydelig mindre om disse gletscheres materialhusholdning og deres fysiske forhold, end vi ved for de polare gletscheres vedkommende.

På grundlag af et uhyre omfattende litteraturstudium har Hermann von Wissmann givet en oversigt over snegrænsens beliggenhed før og nu i Centralasien. Der er her samlet et uhyre materiale af observationer og iagttagelser fra mange forskellige sider, men særlig fra R. Finsterwalder, Sven Hedin, R. Schlagintweit, R. D. Zabiroy o. s. v. Desværre kommer Wissmann kun lidt ind på, hvad der egentlig forstås ved snegrænsen, og hvilke faktorer der betinger den; idet han går ud fra Pencks gamle antagelse af, at ved snegrænsen er den årlige middelnedbør i fast form = ablationen (fordampning + afsmeltning). Dette gælder i hvert fald ikke for de polare gletschere, hvor den pålejrede is spiller en betydelig rolle, og hvor ligevægtsgrænsen mellem nedbør og ablation ligger langt under snelinien eller firnlinien. Der foreligger kun meget lidt publiceret om betydningen af pålejret is for de centralasiatiske gletschere. På forhånd må det antages, at den pålejrede is i dette aride klima vil spille en ret ringe rolle, men der foreligger ingen målinger til at bekræfte eller afkræfte dette; men så længe vi ikke har en gennemgående analyse, kan man i hvert fald ikke gå ud fra, at snegrænsen betegner en ligevægtstilstand mellem akkumulation og ablation.

For Wissmann er snegrænsen den »klimatiske snegrænse«, som betegner middelhøjden af den lokale snegrænse på solbeskinnede skråninger og på skyggesiden, på vindexponerede og på beskyttede skråninger o.s.v. Denne snegrænse vil som regel fremgå direkte af fotografier i området taget sidst på sommeren, og den gennemgås nu distrikt for distrikt. Observationerne har han indtegnet på et kort, der giver snegrænsens højde over havet. Som ventet ses en stærk aftagen af højden, når man fra det centrale højland bevæger sig ud mod randbjergene. Den højeste snegrænse findes i Centralasien, og den er 6.400 m (det er den maximale snegrænse for hele verden), herfra aftager den til 4.400 m på sydvestsiden af Himalaya. Baseret på studier af moræner og andre beviser for den pleistocene nedisning viser Wissmann, at snegrænsen under istiden har ligget 300–1100 meter lavere end nu. Det er et fortjenstfuldt kompendium, Wissmann her giver geografen i hænde.

Børge Fristrup.

E. R. Leach: Pul Eliya. A village in Ceylon. A study of land tenure and kinship. Cambridge University Press, 1961. 344 sider. 14 × 21,5 cm. 45 sh.

Forfatteren, der er docent i *Social Anthropology* ved universitetet i Cambridge, har i ca. ½ år levet i en lille, afsides landsby i den nordlige, tørre del af Ceylon, og bogen behandler en enkelt, men meget vigtig side af landsbyens indre organisation, nemlig en udredning af de meget indviklede forhold, der eksisterer mellem brugsretten til de vandede marker og slægtsskabsbånd inden for landsbysamfundet, fremkommet ved arv og traditionsbundne ægteskabsforbindelser.

Forfatteren siger selv om sit arbejde, at det ikke er geografi, men *Social Anthropology*, og han afholder sig stort set fra at drage videregående,

geografiske konklusioner ud fra sine undersøgelser. Alligevel er der ting i bogen, som kan have geografisk interesse, såsom hans pointering af, at de primære ejerforhold i første række gælder reservoiret (tanken) og herfra er overført til de vandede marker. Også den inddeling af agrene, der muliggør, at alle får del i det kostbare vand og dermed i høsten, selv i år med lille vandkapacitet, er interessant, ligesom undersøgelserne over arbejdsfordelingen i landbruget.

Selv om meget af afhandlingen er vanskeligt forståeligt for en ikke-etnolog, så rummer arbejdet dog så mange interessante iagttagelser af et lille tropisk agerbrugssamfund, at den kan læses med udbytte, selv om man ligesom anmelderen springer afsnittet om slægtskabsudredningerne over. – Man vil måske nok undre sig lidt over, hvordan det har været muligt på den korte tid, der var til rådighed for forf., og med en tolk som hjælper at komme til så omfattende resultater om så intime forhold som slægtskabsforbindelserne og deres vidtforegnede resultater.

Viggo Hansen.

Wilhelm Lötschert: *Vegetation und Standortsklima in El Salvador*. Gustav Fischer Verlag Jena, 1959, 88 sider, 20 tavler, 17 × 25 cm. Pris 25 kr.

Fra tysk side er der gennem de senere år fremkommet flere afhandlinger om El Salvador som resultater af studierejser, og Lötscherts arbejde følger således et nyt kapitel til analysen af den mellemamerikanske region. Undersøgelserne er udført i samarbejde med det tropiske institut i San Salvador, og de omfatter dels vegetationsanalyser af alle de klimatisk prægede formationer fra *tierra calientes* mangrove og savanne, over *tierra templadas* blandingskove og kaffeplantager til *tierra frias* stedsegrønne løvskove, der præges af hyppige tåger og tæt skydække. Indenfor hver af de anførte højdezoner er der foretaget mikroklimatiske målinger (temperatur og fordampning) i forskellig højde i tilknytning til vegetationsoverfladerne, og typiske eksempler er her trukket frem fra såvel tørtiden som regntiden. Afhandlingen giver derved et let tilgængeligt illustrationsmateriale til et tropisk områdes mikroklima.

Kr. M. Jensen.

Geophysical Monograph No. 5: *Physics of Precipitation*. Publ. by American Geophysical Union 1960. 435 sider. 17 × 25 cm. 12,50 \$.

I dette »Proceedings of The Second Woods Hole Conference on Cloud Physics« er samlet 50 korte bidrag angående kondensationsprocesserne, hagl og nedbørsdannelse mekanik. Den overvejende del af artiklerne er af speciel meteorologisk interesse, men flere indeholder centralt geografisk stof – det gælder især indlæggene fra nedbørsforskningens nestor Tor Bergeron om en analyse af nedbørens regionale fordeling omkring Uppsala og »Problems and Methods of Rainfall Investigations«. I de afsluttende artikler behandles forsøg med kunstig fremkaldelse af nedbør; man får heraf det indtryk, at mulighederne er ringe, og at man endnu savner uhyre store undersøgelser, før det eventuelt lykkes at påvirke dette klimaelement.

Kr. M. Jensen.